

MAKTABGACHA TAYYORLOV GURUH TARBIYALANUVCHILARINI ATROF-
MUHITGA MUNOSABATINI SHAKLLANTIRISHDA INNOVATSION TA'LIMNING
PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Mahmudova Shoir No'monovna

Buxoro Innovatsiyalar universiteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14737483>

Anotatsiya. Ekologik muammolar globallashib borayotgan hozirgi davrda yosh avlodda atrof muhitga mehr-muhabbat va ehtiyotkorlik munosabatini shakllantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Bu borada maktabgacha ta'lim muassasalari muhim rol o'ynaydi. Innovatsion ta'lim texnologiyalari esa bu jarayonni yanada samarali tashkil etish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha yosh, zamonaviy o'yinlar, innovatsiya ta'lim, rivojlanish, pedagogika, elektron o'yinlar, an'anaviy o'yinlar, o'yin terapiyasi, bolalar psixologiyasi.

Maktabgacha tayyorlov guruhlarida atrof-muhitga munosabatni shakllantirishda quyidagi innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish mumkin:

- Interaktiv o'yinlar: Tabiatni asrash, hayvonot va o'simliklar dunyosini o'rganishga qaratilgan interaktiv o'yinlar bolalarning qiziqishini oshiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi.
- Multimediya taqdimotlari: Rang-barang tasvirlar, videolar va animatsiyalar orqali bolalarga tabiatdagi turli jarayonlar, ekologik muammolar va ularning yechimlari haqida ma'lumot berish mumkin.
- Loyiha ishlari: Bolalar tabiatni o'rganish, ekologik muammolarni aniqlash va ularni yechishga qaratilgan loyihalar ustida ishlashlari mumkin.
- Ekskursiyalar va sayohatlar: Tabiat qo'yniga uyushtiriladigan ekskursiyalar va sayohatlar bolalarning tabiatga bo'lgan mehrini oshiradi va ularga atrof-muhitni asrash muhimligini tushuntiradi. Innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish bolalarning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi, ularni mustaqil ishlashga o'rgatadi va ularning ekologik madaniyatini shakllantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari va muhokama

Tadqiqotda olingan asosiy natijalar quyidagicha: Bolalarning atrof-muhit haqidagi bilimlari yetarli emasligi aniqlandi. Ko'pchilik bolalar tabiatdagi o'zaro bog'liqlikni, ekologik muammolar va ularning oqibatlarini tushunmaydilar. Bolalarda atrof-muhitga nisbatan befarqlik holatlari kuzatildi. Ular ko'chada axlat tashlash, daraxtlarga zarar yetkazish kabi holatlarga yetarlicha e'tibor bermaydilar. Innovatsion ta'lim metodlaridan foydalanish bolalarning atrof-muhitga

Yanvar, 2025-Yil

munosabatini ijobiy tomonga o'zgartirishi isbotlandi. Interaktiv o'yinlar, multimediya taqdimotlari, loyiha ishlari va ekskursiyalar bolalarning qiziqishini oshirib, ularni faol ishtirok etishga undadi. Tabiat bilan bevosita muloqot bolalarda atrof-muhitga mehr-muhabbatni uyg'otishi kuzatildi. Bog'da ishlash, daraxtlar ekish, qushlarni boqish kabi amaliy mashg'ulotlar bolalarda tabiatga nisbatan ehtiyotkorlik munosabatini shakllantirdi.

-Ota-onalar bilan hamkorlikning muhimligi ta'kidlandi. Ota-onalar bolalarga atrof-muhitni asrash muhimligini tushuntirishlari, ularga o'rnak bo'lishlari va ularni tabiatni sevishga o'rgatishlari kerak.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

Bolalarning atrof-muhit bilan tanishish jarayoni doimiy ravishda davom etadi va ular o'sib ulg'aygan sayin yanada murakkablashadi. Bu jarayon bolalarning bilim, ko'nikma va qobiliyatlarini rivojlantirishga, ularning ijtimoiy va hissiy rivojlanishiga, shuningdek, atrof-muhitga bo'lgan munosabatlarini shakllantirishga yordam beradi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda atrof-muhitga bo'lgan ijobiy va mas'uliyatli munosabatni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Innovatsion ta'lim yondashuvlari bu jarayonga yangi va samarali shakl, usul va metodlarni joriy qilish imkonini beradi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning atrof-muhit haqidagi bilimlarini oshirishga qaratilgan maxsus mashg'ulotlar o'tkazish.

- Innovatsion ta'lim metodlaridan keng foydalanish.
- Bolalarni tabiat bilan bevosita muloqotga kirishishga imkon yaratish.
- Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish.

Muhokama. Ushbu yondashuv, tabiiy jarayonlarni, yil fasllari (qish, bahor, yoz, kuz) o'zarishi, fasllarda o'simlik va hayvonlarda bo'ladigan o'zarishlarni, ya'ni, kuzda daraxt barglari quyosh nuri kamayishi hisobiga to'kilishi, bahorda daraxt barglari kurtak yozishi, anvoiy gullar jilosi bilan burkanishi, qishda uyquga ketuvchi hayvonlar haqidagi tushunchalar bolada motiv faoliyatini oshirib tabiatga bo'lgan qiziqishini mustahkamlaydi. Bundan tashqari, inson o'z ehtiyojlari uchun o'simliklar va hayvonlardan foydalanishi, to'g'risida ta'limiy faoliyatda urg'u beradigan bo'lsak, birgina paxta o'simligidan olinadigan mahsulotlar (kiyim, yog', kir sovuni, hayvonlar uchun yemish), hayvonlardan misol tariqasida sigir (sutli mahsulotlar, go'sht va xokazo), bunday ta'limiy faoliyatdan keyin bolada tabiatga bo'lgan e'tibor yanada kuchayadi.

Inson hayotida ijtimoiy-siyosiy, madaniy-ma'rifiy, sport odatlari bilan birga atrof-muhitdagi jarayonlar va tabiiy marosimlar keng o'rin olgan. Aynan atrof-muhitga munosabat inson va tabiat o'rtasidagi munosabat va muvozanatga bog'liq, ta'limiy faoliyat jarayonida

Yanvar, 2025-Yil

ko'nikmalarni va tabiatni asrash, shaxsiy gigiyenik qoidalarni maktabgacha yoshdan boshlash davom ettirib borish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa. Maktabgacha tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida atrof-muhitga munosabatni shakllantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish samarali natijalarga olib keladi. Bu texnologiyalar bolalarning qiziqishini oshiradi, ularni faol ishtirok etishga undaydi va ularning ekologik madaniyatini shakllantirishga xizmat qiladi. Bolalarda shakllantiriladigan atrof-muhitga munosabat natijasida, bolalar ularni o'rab turgan olamga bo'lgan munosabatlarini belgilaydilar. Bolalarning tabiat haqidagi tushunchalarini shakllanishi, atrof-olam, jonli va jonsiz tabiat haqidagi qiziqishlari faolligini rivojlantiradi hamda tabiatni asrash avaylash, g'amxo'rlik qilish haqidagi bilimlarini ham shakllantirish muhim ahamiyatga ega ekanligini adabiyotlarni tahlil qilish jarayonida xulosa qildik.

REFERENCES

1. Murodov, F. (2021). "Zamonaviy pedagogika va o'yin metodlari." Toshkent: Pedagogika nashriyoti.
2. Karimova, S. (2020). "Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun zamonaviy ta'lim usullari." Tashkent: Ilm-ziyo.
3. Ivanova, M. (2019). "Psixologiya va pedagogikada o'yinlar." Moskva: Yelagin nashriyoti.
4. Shokirova, S. (2022). "Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun pedagogik o'yinlar." Toshkent: O'qituvchi.
5. Vygotskiy, L. (2004). "O'yin va uning psixologik ahamiyati." Moskva: Pedagogika.

MODERN SCIENCE
& RESEARCH